

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

עו.

עין משפט נר מצוה

עא א מיי פיי מהל קרנ פסח הליי:
 עב ב מיי פיי מהל עמיטה הליי צ סמג
 עפז סג טושי"ע יוד סי טה ספי ט:
 פ ג מיי שט טושי"ע שט ספי יא:
 פד ה מיי פיי מהל מאלכות אסורות הל"ת טושי"ע שט ספי י:
 פה ו מיי שט טושי"ע שט ספי יא:
 פז ח מיי פיי מהל טומאת אובלין הל"ת ופיי"א מהלכות אבות הטומאה הל"ת:
 פח ט מיי פיי מהל מאלכות אסורות הל"ת:
 פו י מיי פיי מהל אסורי בישה הל"ת סמג לאין קיא ועיין רמג טושי"ע יוד סי קלד ספי ד:
 פז ב ל מיי פיי מהל צטורות הליי טושי"ע יוד סי שטו ספי ז:
 פח ג מיי שט ספי י:
 פט ד מיי פיי מהל טומאת אובלין הל"ת:

אר תקנישני. לדומיה ריש לקיש לר' יוחנן מההיא דלולא שערותיהן כששן כו' וא"ת לדידה גופיה תקשה ליה דהא קסבר דבתר כסוף אולנין בהך גדין שסופן להקשות וי"ל דלא דמי פסח דלאכילה לטומאה דאפי' עור ששלקו טומאת אובלין כיון דחזי לאכילה כדאמר בסמוך ואע"ג דודאי אין נמנין עליו צפסח והכי נמי גדין שסופן להקשות וכן צפרק כילד זולין (פסחים פד). דפריך מההיא דר' יוחנן דלמר עור הראש של עגל הך אין מטמא טומאת אובלין אההיא דגדין שסופן להקשות מכ"ש פריך וצירושלמי אההיא דראשו של עגל הך א"ר יוחנן לא שנו אלא לטומאה אכל לקנות לא ור"ל אמר משה שלמה היא זו בין לטומאה ובין ללקוחות ומסיק התם מיהלף שיטתיה דר"ל תמן לא עבד לא זכר גדי גדין שסופן להקשות דלמר אין נמנין וכן עבד ליה זכר א"ר זון טעמא דריש לקיש ואכלו את הבשר זכר ולא גדין משמע לפי הירושלמי דככל מקום אולי צמר השתא צר מגבי פסח דכתיב קרא: **בלשון יחיד כו'.** היה שונה במשנה דברי ר"ש ולא כמו שפי' בקונטרס משום דלמאי כימירא דצפרק החולין (יבמות דף מב:) ע' פריך והא א"ר יוחנן הלכה כסתם משנה אע"ג דלמאי כו' יהודה וא"ת וממאי דמההיא דפסח הדר ציה ודלמא מההיא דלקמן הדר ציה * וי"ל דמסתמא הדר ציה לגבי חזריה: **נתבסמם מהו.** הא דלמר צאלו טרפות (לעיל גג:)

נמנין עליהם. דאפי' לא נמנה אדם עם החזרה אלא לאכול מהן יאל ידי אכילת פסח. אלמא זכר נינהו: ר"ל. פליג עליה צפסחים כילד זולין (דף פד.) ואמר אין נמנין והכא לאכשורי טרפה קאמי ואיסורא דאורייתא היא ואת אמרת כו': **ואמאי אישטיק והאמר רבא.** ציננות בהחולין הלכתא כריש לקיש ציהי תלת ותו לא קנין פירות והחולין למעורת ומתנה בצלמנע כולן בהחולין (א) אלמא בהך גדין הרכין הלכתא כר' יוחנן דאע"ג דסופן להקשות הרי הן עכשיו כבשר: שאני הכא דהדר ציה ר' יוחנן. מגדין הרכין ואמר כל מידי דסופן להקשות צמר סוף אולנין דמעיקרא הוה סמין ר' יוחנן אהא דמן צהעור והרטוב (לקמן קכג.) עור הראש של עגל הך הוי כבשר לטומאת אובלין וצלות ואע"ג דסופו להקשות והדר ציה ואוקמה לההיא כימירא: **דלמר ציה.** ר' יוחנן לריש לקיש צהעור והרטוב דקציעי מיניה עור הראש של עגל הך מהו שיטמא ואמר ליה אינו מטמא הואיל וסופו להקשות ואמר ליה הרי שנינו ואלו שעורתינו כשן עור הראש של עגל הך ואמר ליה אל תקיטני צה שבלשון יחיד אני שונה אותה כלומר יחידה היא ולא כבירה לן כוומיה: **דאישטיק קורטיא.** לשון קורט כלומר מעט מן העצם נעכל ונפל לארץ: **שהיה טמא ריגלי.** לשאלו הלכה לחכמים הנאספים לרגל: א"ל רב **אדא בר משה.** לבעל הבהמה: רבא **כיה דרב יוסף צר חמא.** הוא רבא צר פלוגמיה דאב"י: **דריפא סכיניה.** לצ פתוח לו צבצבא: **מכדי נצטר** **העצם ויאל לחון סן.** צברייתא דלעיל מה לי נפל מיניה מה לי איתיה הואיל ועור וזכר חופין את רובו כשרה: **מחלקט מהו.** צמר הנותר לכסות הרוב אינו יחד אלא כאן מעט וכאן רוב סביב העצם ואם תלרפהו הרי מעט הקיפו נכסה: **מסרוס מהו.** שהיה הצמר מרודד וקולט וזופה את רוב העצם: **נמסמס.** צמר הנשאר לכסוי נקב: **קודרו.** נוטלו צסקין כקדירת ארוכה: **אינעיא** להו ניקב. אותו צמר החופה נקב קטן צלא חסרון: **מהו.** מי הוי ריעותא או לא: **נסדק.** הצמר הנותר לכסוי מהו: **ולפי.** מעל העצם אותו צמר החופה קאני דבוק בעצם מהו. אמ"ל נקלף צלא חסרון הצמר כשר: ניעול שליש **החפון.** של עובי הצמר סמוך לעצם

ג'יון הש"ס

תוב"ד"ה בלשון בו' וי"ל דבפתחא ובי'. עיין מנחת דב"ט ע"ב טושי"ע ד"ה ותי. וע' צ"ד ק"ל פ"א וע"ג:

הגהות הב"ח

(א) גמ' יקב מהו נסדק מהו נקלף מהו ניעול שליש:

מוסף רש"י

התורה חסה על ממונן של ישראל. דכתיב (ויקרא יד) וזה הכסין ופסח את הבית, שלל יעמאלו לל חרס צבנתו ע"ל ללס טרפה כמקנה (ד"ה כז.) ובע"ז יזמא לט. ועייל שם: בארובה. אל תקניטני. להשיב לי ממנה, בלשון יחיד אני שונה אותה. משנה, ולא בלשון סתם משנה (לקמן קכג.). הלכתא ריגלי. שחי תלמידי חכמים נקב"ס לשמע דרשה הלכות פסח צפסח והימא שאלת מהו, וצמחנת הגאונים מלאי כל הך ריגלי דלמורתי היינו יום שמת צו חסם גדול קציעים אותו לנבזיו ומדי שנה שנתו כמנעית אותו וים מתקבלים תלמידי חכמים מכל סביביו וזאת על קברו עט שער העם להושיב ישיבה שם (יבמות קכג.). מרף דריף. עושה חזרה, אשגריטי"א בלע"ז, לשנא לחינה מרף זרף מעלה נפת, אופלי"א בלע"ז (שם שו.). שליא. של בהמה שיצתה מקצתה. אודס שחיתת הבהמה. אסרת באכילה. כולה, אפי"פ שאין זה ולד (בי"ק יא.) אפילו מה שהיה צפסח בשעת שחיתת (ועיל שח.). סימן ולד באשה סימן ולד בבהמה. כלומר מפני שהשאל סימן ולד צין בלשה צין צבהמה, שאין שלח צלא ולד אלא שנימית, וחישינן שמה צלוחו מקת שלח קודם שחיתה היה רובו של עובי וקיל"ל יאל רובו הרי זה כילוד ואינו נימר בשחיתת האם (בי"ק יא.) או: חישינן דלמא הנהיה מקת דנפיק יאל האל והי כילוד. הלך כולה אסורה דשתיק לה צמר רישא (ע"ע שח.).

תורה אור השלם

1. וכל בהמה מפרסת פרסה וששעת ששע שתי פרסות מעלת גרה בבהמה אתה האבלה: דברים יד

שיטה מקובצת

א' והאמר רבא הלכתא ג"כ עי' תוס' בכורות דף יד ע"א ד"ה רב אשי:

רבינו גרשום

ריש לקיש ואיסורא דאורייתא. איסור טרפה: והאמר רבא הלכתא כותיה דריש לקיש בהני תלת כלומר ותו לא: שאני הכא דהדר ביה ר' יוחנן לגביה דריש לקיש כלומר כמה חזיון הכא בעור הראש של עגל הך שחיטב עליו להקטירו חוץ לזנבו וסוף והיב עליו כרת וא"ר יוחנן לא תקניטני שבלשון יחיד אני שונה אותה משום אייעור כן יהודה איש אבליים וליה לא סבירא ליה דסבר דאין חשוב כבשר כיון דסופו להקשות הכא נמי כיון דסופו להקשות אע"ג דהשתא רכין נינהו אין חשובין כבשר וטרפה: דאישטיק קורטיא מיניה דניטל מן העצם מעט שירוצא לחון: מה לי נפל קורטיא מיניה מה לי איתיה כולה: מתלקט מהו כלומר הבשר שחופה את העצם מתלקט שאינו חופה רוב העצם במקום אחד אלא מתלקט בכמה מקומות עז שחופה רובו: מתרוסס מהו לשון מרוסס שאינו שלם על העצם. ניקב מהו כלומר הבשר שחופה את העצם נקב מהו כלומר הבשר מעל העצם. נסדק לארכו שלא ניקב בעגול אלא לארכו. ניעול שליש התחתון שאין בו עוד לעצם בשר אלא עור

נתמסמס הצמר רחוק אותו כאליו הוא אינו היינו כגון צריאה וצגידין שהטרפות תלוי בהן אצל הכא שהטרפות תלוי בעצם אע"ג דנתמסמס הצמר שמה עדין מנין: **דקנה משכא ידידה.** צקונטרס גרס דל"ת ור"ח ור"ת גרסי צרי"ש ע"פ ריריס לימה שלו שאו מדבק צו העור ומעלה צו ארוכה: **עור ששלקו מטמא טומאת אובלין.** וא"ת א"כ יאכל עור צפסח דהא תנן (פסחים דף פד.) כל הגאלל צשור גדול צשלקא נאלל צגלי צגדי הך וי"ל דנעיין שיהא נאלל צשלקא שלח ע"י הדחק: צנבלתה

חדא מהך צעיי דלמר ר' יוחנן עור הרי הוא כבשר אלמא ניעול שליש התחתון ושאר העור ושני שליש עומדים כל שכן דכשר: **דלמא הפס דקנה משכא ידידי.** שהחוק העור צשלו כלומר הפס לאו צניטל הצמר מתחתיו ובעור עומד צאזיר קאמר אלא כגון שנצצר העצם צשיפולו שהוא ערוס מצמר סמוך לארכובה שאין שם אלא עור והעור דבוק יפה צבעם ומחויקו: **נקדר.** הצמר צסקין מעל הצצר צעגול כמין טבעת רוכז הקיפו מוכוה: מהו. מי אמרינן כיון דנקדר צעגול שוב אינו מעלה ארוכה או לא אמרינן: **מפרטו צעלם.** דעלמא ומתוך שהוא מוציא דס מתצצר הצמר ונמשך זה אלל זה מעלה ארוכה וכן דרך הרופאים: **מורף זרף.** עושה חריצים צצצר ומכא"צ המכה: והוא דקנה גרמא ידידה. שאנו רואים שהעצם מתחיל צשלו צציבות הקדירה מידבק העצם לצצר וסימן התחלת עלות ארוכה הוא: **בתני' נפש היפה.** שאין דעתו קלה צה מחמת מיאוס: **סאלנה.** ולא אמרינן אכר מן החי היא שגם היא ניתרת צשחיתת האם: ואינה מעמאה. דלא חשיבא אוכל: **ולא טומאת צנלות.** אם מתה הבהמה: **חישב עליה.** לאכילה: **מעמאה טומאת אובלין.** אם נגעה צטומאה דמחשבה משויה ליה אוכל: **אכל לא טומאת צנלות.** דלאו צצר הוא אלא כשאר אוכל צעלמא הוא: **אסורה צאזינה.** ואע"ג דלא נפק אלא פורתא וליכא למימר כל מיחוי הולד היה שם שמתא צזאותו מקת יאל ראש הולד והרי הוא כילוד: ה"ג סימן ולד צבלשה וסימן ולד צבהמה: **המצנרת.** זהו פטר רחם שלה: **ישלינה לצלבים.** שאין צה קדושה דאע"ג דאין שליא צלא ולד הכא רוכזה לאו צת מיקדשה היא דלמא נקבה הוה דלקמן צגמר"א [ע"צ]: **וצמוקדשין.** כגון צהמת שלמים שהפילה עליה: **סקצר.** דכיון דאין שליא צלא ולד קדשה צלא ולד קדשה דנפיק מבהמת הקדש קדש: **צפרשם דריס.** מנקס שהדרכים מתפרשים לשנים ודרך המנחשים לקוצרה שם שלח תפיל עוד: **דרי האמורי.** נישח אכתיב (שמות כג) ולא תעשה כמעשיהם: **גב' למה לי קרא.** למימר ולא שליתה פשיטא דאסורה דשמת יאל הולד והרי הוא כילוד ושליא צתריה אולא ולא שריתא שחיתה: **אסמכתא צעלמא.** ולדרשא אחריתי אתא עיקר קרא לחותך מן הטחול ומן הכליות כדאמר לעיל צפירקין (דף סט.): **עור חמור.** שהוא קשה ומאוס: ששלקו. צשלו הרצה מאד: אי לטומאת אובלין. אם נעשה אוכל לטמא טומאת אובלין: לטומאת

גירא: דלמא שני התם דקניא משכא לבשר ידיה כלומר שער דבוק לבשר אבל האי שניטל שליש התחתון אין עור דבוק לבשר: נקדר כמו טבועת מהו. כלומר הבשר שחופה את העצם נקדר סביבו: מסירוטו בעצם. מסירוטו סביבו בעצם: והוא דקנה גרמא ידידה מה דאמרינן מסירוטו בעצם כלומר שיהא דבוק בעצם ומעלה ארוכה והוא דקנה גרמא ידידה ששלם העצם: דוקא עצם כלומר מסירוטו בעצם אבל בבורא או במורף מירוף זרף מנקבו אלא מסירוטו בעצם: אבל לא טומאת נבלות דאינה מטמאה במשא: מכדי אין שליא בלא ולד כו' כלומר כיון שיצאתה מקצתה ולד יצאתה עמה ואסורה דולד יצא חוץ ממחיצתו וכי הכי דולד

התורה חסה על ממונן של ישראל. דכתיב (ויקרא יד) וזה הכסין ופסח את הבית, שלל יעמאלו לל חרס צבנתו ע"ל ללס טרפה כמקנה (ד"ה כז.) ובע"ז יזמא לט. ועייל שם: בארובה. אל תקניטני. להשיב לי ממנה, בלשון יחיד אני שונה אותה. משנה, ולא בלשון סתם משנה (לקמן קכג.). הלכתא ריגלי. שחי תלמידי חכמים נקב"ס לשמע דרשה הלכות פסח צפסח והימא שאלת מהו, וצמחנת הגאונים מלאי כל הך ריגלי דלמורתי היינו יום שמת צו חסם גדול קציעים אותו לנבזיו ומדי שנה שנתו כמנעית אותו וים מתקבלים תלמידי חכמים מכל סביביו וזאת על קברו עט שער העם להושיב ישיבה שם (יבמות קכג.). מרף דריף. עושה חזרה, אשגריטי"א בלע"ז, לשנא לחינה מרף זרף מעלה נפת, אופלי"א בלע"ז (שם שו.). שליא. של בהמה שיצתה מקצתה. אודס שחיתת הבהמה. אסרת באכילה. כולה, אפי"פ שאין זה ולד (בי"ק יא.) אפילו מה שהיה צפסח בשעת שחיתת (ועיל שח.). סימן ולד באשה סימן ולד בבהמה. כלומר מפני שהשאל סימן ולד צין בלשה צין צבהמה, שאין שלח צלא ולד אלא שנימית, וחישינן שמה צלוחו מקת שלח קודם שחיתה היה רובו של עובי וקיל"ל יאל רובו הרי זה כילוד ואינו נימר בשחיתת האם (בי"ק יא.) או: חישינן דלמא הנהיה מקת דנפיק יאל האל והי כילוד. הלך כולה אסורה דשתיק לה צמר רישא (ע"ע שח.).

חדא מהך צעיי דלמר ר' יוחנן עור הרי הוא כבשר אלמא ניעול שליש התחתון ושאר העור ושני שליש עומדים כל שכן דכשר: **דלמא הפס דקנה משכא ידידי.** שהחוק העור צשלו כלומר הפס לאו צניטל הצמר מתחתיו ובעור עומד צאזיר קאמר אלא כגון שנצצר העצם צשיפולו שהוא ערוס מצמר סמוך לארכובה שאין שם אלא עור והעור דבוק יפה צבעם ומחויקו: **נקדר.** הצמר צסקין מעל הצצר צעגול כמין טבעת רוכז הקיפו מוכוה: מהו. מי אמרינן כיון דנקדר צעגול שוב אינו מעלה ארוכה או לא אמרינן: **מפרטו צעלם.** דעלמא ומתוך שהוא מוציא דס מתצצר הצמר ונמשך זה אלל זה מעלה ארוכה וכן דרך הרופאים: **מורף זרף.** עושה חריצים צצצר ומכא"צ המכה: והוא דקנה גרמא ידידה. שאנו רואים שהעצם מתחיל צשלו צציבות הקדירה מידבק העצם לצצר וסימן התחלת עלות ארוכה הוא: **בתני' נפש היפה.** שאין דעתו קלה צה מחמת מיאוס: **סאלנה.** ולא אמרינן אכר מן החי היא שגם היא ניתרת צשחיתת האם: ואינה מעמאה. דלא חשיבא אוכל: **ולא טומאת צנלות.** אם מתה הבהמה: **חישב עליה.** לאכילה: **מעמאה טומאת אובלין.** אם נגעה צטומאה דמחשבה משויה ליה אוכל: **אכל לא טומאת צנלות.** דלאו צצר הוא אלא כשאר אוכל צעלמא הוא: **אסורה צאזינה.** ואע"ג דלא נפק אלא פורתא וליכא למימר כל מיחוי הולד היה שם שמתא צזאותו מקת יאל ראש הולד והרי הוא כילוד: ה"ג סימן ולד צבלשה וסימן ולד צבהמה: **המצנרת.** זהו פטר רחם שלה: **ישלינה לצלבים.** שאין צה קדושה דאע"ג דאין שליא צלא ולד הכא רוכזה לאו צת מיקדשה היא דלמא נקבה הוה דלקמן צגמר"א [ע"צ]: **וצמוקדשין.** כגון צהמת שלמים שהפילה עליה: **סקצר.** דכיון דאין שליא צלא ולד קדשה צלא ולד קדשה דנפיק מבהמת הקדש קדש: **צפרשם דריס.** מנקס שהדרכים מתפרשים לשנים ודרך המנחשים לקוצרה שם שלח תפיל עוד: **דרי האמורי.** נישח אכתיב (שמות כג) ולא תעשה כמעשיהם: **גב' למה לי קרא.** למימר ולא שליתה פשיטא דאסורה דשמת יאל הולד והרי הוא כילוד ושליא צתריה אולא ולא שריתא שחיתה: **אסמכתא צעלמא.** ולדרשא אחריתי אתא עיקר קרא לחותך מן הטחול ומן הכליות כדאמר לעיל צפירקין (דף סט.): **עור חמור.** שהוא קשה ומאוס: ששלקו. צשלו הרצה מאד: אי לטומאת אובלין. אם נעשה אוכל לטמא טומאת אובלין: לטומאת

